

КОРЕЛЯЦІЯ ТАКСОНОМІЇ БЛУМА ТА СТРУКТУРНИХ МОДЕЛЕЙ ЗАНЯТЬ /LESSON FRAMEWORKS У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ФІЛОЛОГІЇ (ПЕРЕКЛАД)

Юлія ШУЛЬЖЕНКО

*старший викладач кафедри германської філології та перекладу
Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського
вул. Університетська, 20, м. Кременчук
ORCID: 0000-0002-7659-6002
yulia.shulzhenko@gmail.com*

Юлія АРТЕМЕНКО

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської філології та перекладу
Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського
вул. Університетська, 20, м. Кременчук
ORCID: 0000-0002-9134-9958
yulia.artemenko@gmail.com*

Дослідження присвячене аналізу кореляції між таксономією Блума та структурними моделями занять (lesson frameworks) (традиційними PPP, TTT, ESA порівняно з інноваційною моделлю ESCAPE) та оцінці ефективності останньої для розвитку фахових компетентностей майбутніх філологів-бакалаврів. Таксономія Блума розглядається як концептуальна модель, яка описує ієрархію когнітивних процесів, тоді як структурні моделі занять (lesson frameworks) виступають інструментарієм для організації навчання та розвитку мисленнєвих навичок здобувачів освіти. Методика дослідження базується на порівняльному та аналітичному підходах для виявлення точок дотичності між таксономією Блума та структурними моделями занять із використанням елементів педагогічного моделювання для адаптації моделі ESCAPE до умов вищої освіти, а також узагальнення практичного досвіду застосування цих підходів у викладанні філологічних та перекладознавчих дисциплін. Актуальність дослідження полягає у необхідності поєднання теоретичних моделей когнітивного розвитку з практичними методичними інструментами у підготовці майбутніх перекладачів-бакалаврів, оскільки сучасна компетентісно орієнтована освіта вимагає формування не лише знань про мову та культуру, а й критичного мислення, аналітичних навичок та здатності до творчого вирішення професійних завдань. У статті аналізується, як когнітивні рівні таксономії Блума можуть бути систематично відображені на етапах традиційних (PPP, ESA) та комунікативних/завдань (TTT, TBL) структур занять. Модель

ESCAPE розглядається як сучасний підхід до навчання мов, що акцентує увагу на комунікації, використанні технологій та розвитку критичного мислення. Інтеграція таксономії Блума в модель ESCAPE покращує баланс між формально- та змістово-орієнтованими завданнями у підготовці перекладачів-філологів на рівні бакалаврату, сприяючи розвитку когнітивних навичок вищого рівня, зокрема аналізу, оцінювання та творчості у перекладацьких завданнях. Використання інтегрованого підходу забезпечує більш послідовний, цікавий та ефективний навчальний процес порівняно з окремим застосуванням структур занять або таксономії Блума.

Ключові слова: таксономія Блума, модель ESCAPE, структурні моделі занять, фахові компетентності, підготовка філологів-перекладачів.

CORRELATION BETWEEN BLOOM'S TAXONOMY AND LESSON FRAMEWORKS IN THE CONTEXT OF BACHELORS OF PHILOLOGY (TRANSLATION) TRAINING

Yuliia SHULZHENKO

Senior Lecturer at the Department of Germanic Languages and Translation

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

20 Universytetska str., Kremenchuk

ORCID: 0000-0002-7659-6002

yulia.shulzhenko@gmail.com

Yuliia ARTEMENKO

Candidate of Philological Science,

Associate Professor at the Department of Germanic Languages and Translation

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

20 Universytetska str., Kremenchuk

ORCID: 0000-0002-9134-9958

yulia.artemenko@gmail.com

The focus of this research is to analyse the correlation between Bloom's taxonomy and lesson frameworks (traditional PPP, TTT, ESA compared to the innovative ESCAPE model) and to evaluate the effectiveness of the latter for developing the professional competencies of future bachelor's degree philologists. Bloom's taxonomy is considered a conceptual model that describes the hierarchy of cognitive processes. At the same time, lesson frameworks serve as a tool for organising learning and developing students' thinking skills. The research methodology is based on comparative and analytical approaches to identify touchpoints between Bloom's taxonomy and lesson frameworks, using elements of pedagogical modelling to adapt the ESCAPE model to the conditions of higher education, as well as generalising the practical experience of applying these approaches in teaching philological and translation studies disciplines.

The relevance of the research lies in the need to combine theoretical models of cognitive development with practical methodological tools in the training of future bachelor's degree translators. The article analyses how the cognitive levels of Bloom's taxonomy can be systematically reflected in the stages of traditional (PPP, ESA) and communicative/task-based (TTT, TBL) lesson frameworks. The ESCAPE model is considered a modern approach to language teaching that focuses on communication, technology use, and critical thinking development. Integrating Bloom's taxonomy into the ESCAPE model improves the balance between formal and content-oriented tasks in the training of translators and philologists at the bachelor's level, contributing to the development of higher-level cognitive skills, in particular analysis, evaluation, and creativity in translation tasks. Using an integrated approach ensures a more consistent, engaging, and effective learning process compared to the separate application of lesson structures or Bloom's taxonomy.

Key words: *Bloom's taxonomy, ESCAPE model, lesson frameworks, professional competences, training of philologists-translators.*

Постановка проблеми. Попри значний досвід використання lesson frameworks (PPP, ESA, TTT, TBL та ін.) у мовній освіті проблема їх кореляції з когнітивними рівнями Блума в умовах підготовки майбутніх філологів-перекладачів у світлі вищої освіти залишається недостатньо вивченою. Більшість існуючих досліджень розглядає ці методичні підходи ізольовано або в контексті підготовки за іншими, нефілологічними, спеціальностями, не враховуючи можливості їх комплексної інтеграції у єдину модель, яка б відповідала специфіці університетської підготовки філологів.

Метою дослідження є аналіз кореляції між таксономією Блума та lesson frameworks у контексті моделі ESCAPE та оцінка її застосовності й ефективності у підготовці бакалаврів філології (за спеціалізацією B11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», зокрема).

Актуальність дослідження. Сучасна вища освіта, зорієнтована на компетентнісний підхід, вимагає поєднання теоретичних моделей когнітивного розвитку з практичними методичними інструментами. Особливої уваги це потребує у сфері підготовки перекладачів, де необхідно не лише формувати знання про мову та культуру, а й розвивати критичне мислення, аналітичні вміння та здатність до творчого вирішення професійних завдань. У цьому контексті таксономія Блума, яка слугує потужним інструментом для структурування навчальних цілей, постає важливою основою для побудови ефективного навчального процесу. Хоча дослідження підтверджують ефективність таксономії Блума та окремих lesson frameworks у мовній підготовці [1–5], бракує робіт, що розглядають їх інтеграцію у єдину модель навчання, адаптовану до університетської підготовки майбутніх філологів-перекладачів. ESCAPE-модель попри свій потенціал майже не має емпіричних апробацій у цьому контексті, що **зумовлює потребу** в подальшому дослідженні можливостей та ефективності її застосування.

Новизна роботи полягає у спробі поєднати когнітивні рівні таксономії Блума з поширеними структурними моделями занять у межах інноваційної моделі ESCAPE, що супроводжує студентів від етапу початкового залучення до створення кінцевого продукту. Такий підхід дає змогу цілісно організувати навчальний процес і забезпечити поетапний розвиток філологічних та фахових перекладацьких компетентностей.

Методи дослідження. У статті використано порівняльний та аналітичний методи для визначення точок перетину між таксономією Блума та структурними моделями занять (lesson frameworks); елементи педагогічного моделювання для адаптації моделі ESCAPE до умов вищої освіти; а також узагальнення практичного досвіду застосування цих підходів у викладанні філологічних та перекладознавчих дисциплін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні таксономію Блума детально описано і в класичних працях Б. Блума (Bloom, 1956) [6] та Л. Андерсона і Д. Кратволя (Anderson & Krathwohl, 2001) [7], і в наукових розвідках зарубіжних та вітчизняних авторів [1–6; 8; 9] та широко використовується в мовній підготовці. Ці дослідження аналізують різноманітні освітні контексти та демонструють універсальність таксономії у структуруванні цілей, розробленні навчальних матеріалів та сприянні розвитку вищого рівня мислення в мовному навчанні. Зокрема, у зарубіжній науці досліджується, як когнітивні рівні таксономії слугують методичною базою в широко використовуваних матеріалах для вивчення англійської мови як іноземної [1], чи критично аналізується її вплив на викладання англійської мови на університетському рівні з фокусом на роль у покращенні результатів навчання [2]. Українська наука також відображає цю тенденцію: обговорюється концепція Блума як інструмент для розвитку критичного мислення у вищій юридичній освіті [8], є дослідження, що зосереджуються на її інтеграції у викладання англійської мови для студентів економічних спеціальностей [9]. Розглядається таксономія Блума й у контексті підготовки філологів: аналізуються її принципи в установленні цілей навчання фонетики, використання для розвитку когнітивних навичок на університетських заняттях з англійської мови [4–6].

Традиційні викладацькі підходи, такі як PPP і ESA, широко використовуються у мовній освіті та пропонують структури для організації комунікативного навчання [10–12]. Вони охоплюють різні етапи заняття – від презентації до практики та продукції – і забезпечують приклади гнучкого планування занять, адаптованих до університетського контексту. Усе більшої популярності набувають підходи, орієнтовані на завдання та проєкти (TBL), які забезпечують поступовий перехід від початкового залучення до створення кінцевого продукту [13–15]. Інтеграція змістового навчання з мовною практикою розглядається в CLIL [16], а навчання перекладу на основі завдань і проєктів дає змогу розвивати вищі когнітивні рівні – аналіз, оцінювання та створення [17–20]. Модель ESCAPE, запропонована А. Мусдаріаг, І. Анас, Н. Мучтар (MUSDARIAH, ANAS & MUCHTAR (2016) [21], розширює підхід ESA, пропонуючи цілісну та практикоорієнтовану структуру

навчання, що поєднує комунікацію, технології та критичне мислення. Загалом сучасна література демонструє тенденцію до інтеграції традиційних та інноваційних методик із метою розвитку комплексних компетентностей майбутніх філологів та перекладачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Таксономія Блума як у класичній праці Б. Блума (Bloom, 1956) [6], так і в переглянутій версії Л. Андерсона та Д. Кратволя (Anderson & Krathwohl, 2001) [7] забезпечує міцну основу для структурування навчальних цілей і розвитку мислення вищого рівня в мовному навчанні, і в університетській освіті у тому числі. Такі структурні моделі занять, як PPP, ESA, TTT і TBL, також виявилися ефективними в організації комунікативного та завдання-орієнтованого навчання. Однак мало досліджень присвячено інтеграції когнітивних рівнів Блума із цими структурними моделями в рамках єдиної, адаптованої до підготовки перекладачів на рівні бакалаврату, моделі. На нашу думку, саме модель ESCAPE, яка супроводжує здобувачів від початкового залучення до створення кінцевого продукту, має потенціал для такої інтеграції, але залишається недостатньо дослідженою в контексті вищої освіти. Це дослідження аналізує кореляцію між таксономією Блума та вибраними структурами занять у рамках моделі ESCAPE та оцінює її застосовність та ефективність у підготовці майбутніх філологів-перекладачів.

Отже, у нашому дослідженні ми відштовхуємося від таких положень:

- таксономія Блума – це концептуальна модель, яка описує ієрархію когнітивних процесів, а lesson frameworks – інструментарій, що забезпечує розвиток мисленнєвих навичок та досягнення результатів навчання;
- когнітивні рівні таксономії Блума можна систематично відобразити на етапах традиційних (PPP, ESA) та комунікативних/завданнях (TTT, TBL) рамок занять;
- модель ESCAPE є сучасним підходом до навчання мов з акцентом на комунікацію, технології та критичне мислення;
- інтеграція таксономії Блума в модель ESCAPE покращить баланс між формально-орієнтованими та змістово-орієнтованими завданнями в підготовці перекладачів-філологів освітнього рівня «Бакалавр»;
- модель ESCAPE, що базується на таксономії Блума та структурах занять, призведе до помітного поліпшення когнітивних навичок вищого рівня у студентів, зокрема аналізу, оцінювання та творчості у завданнях, пов'язаних із перекладом;
- інтегрований підхід буде сприйматися як викладачами, так і студентами як більш цікавий, послідовний та ефективний порівняно з використанням окремих структур занять або таксономії Блума ізольовано.

Класична таксономія Блума була вперше представлена в базовій праці Б. Блума «Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. Handbook I: Cognitive Domain» (Bloom, 1956) [6], де було викладено ієрархічну модель когнітивних цілей навчання: знання, розуміння, застосування, аналіз,

синтез та оцінка. В оновленій версії, опублікованій у роботі Л. Андерсона та Д. Кратволя «A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives» (Anderson & Krathwohl, 2001) [7], назви категорій були оновлені до активних дієслів: запам'ятовувати, розуміти, застосовувати, аналізувати, оцінювати та створювати, і було запроваджено двовимірну структуру, що поєднує когнітивні процеси з типами знань. Вочевидь, перегляд таксономії Блума шляхом заміни категорій, заснованих на іменниках, на активні дієслова приніс кілька переваг. Тепер кожен рівень чітко описує дії здобувача освіти (наприклад, «пам'ятати» – «згадувати», «аналізувати» – «досліджувати»), а не просто називає абстрактне поняття. Ця зміна робить таксономію більш практичною, оскільки дієслова можна безпосередньо перетворити на вимірювані навчальні цілі та завдання. Вона також відповідає сучасним підходам до освіти, орієнтованим на результати, забезпечуючи зосередження цілей на формуванні фахових компетентностей та досягненні програмних результатів навчання. Окрім того, це покращує оцінювання, оскільки дії на кожному рівні можна легше спостерігати та оцінювати.

У сучасній педагогіці та методиці викладання таксономія Блума розглядається як логічно послідовна структура, що відображає когнітивні навички, необхідні здобувачам освіти для всебічного та змістовного засвоєння знань. Інтеграція таксономії Блума в освітній процес сприяє оволодінню когнітивними навичками та розвитку аналітичних здібностей та, на нашу думку, дає можливість узгодити рівні когнітивної діяльності з різними моделями навчання. Нижчі рівні ефективно реалізуються через традиційні підходи (PPP, ТТТ), тоді як середні й вищі рівні знаходять відображення у більш гнучких та інноваційних моделях (ESA, ESCAPE), що стимулюють критичне мислення та креативність.

У викладанні мов нижчі навички мислення (LOTS) та вищі навички мислення (HOTS), як визначено в таксономії Блума, по-різному узгоджуються з навчальними моделями. Традиційні підходи, такі як PPP та ТТТ, у першу чергу співвідносяться з LOTS, фокусуючись на запам'ятовуванні, розумінні та обмеженому застосуванні. ESA розширює цей діапазон, розвиваючи LOTS під час навчання, одночасно сприяючи застосуванню, аналізу та періодичному продукуванню через залучення та активізацію. Модель ESCAPE систематично інтегрує як LOTS, так і HOTS, направляючи здобувачів освіти від базових знань до процесів вищого рівня, включаючи застосування, аналіз, створення та оцінку. Ця відповідність ілюструє, як різні рамки підтримують когнітивний прогрес та розвиток складних мовних компетенцій.

Проте, з іншого боку, традиційні моделі мовної підготовки мають різні акценти: PPP пропонує чітку й лінійну схему від презентації матеріалу до його відпрацювання, але обмежується гнучкістю; ТТТ орієнтується на рівень знань учнів і будується навколо діагностики та доопрацювання прогалин, хоча може створювати стрес; ESA поєднує емоційне залучення, роботу з формою та комунікативну активність, завдяки чому виглядає більш сучасним і варіативним. Натомість

новаторська модель ESCAPE виходить за межі цих рамок, оскільки інтегрує дослідження, структурування знань, комунікацію, творчі завдання, застосування на практиці та рефлексію, а також активно використовує цифрові інструменти, що робить її найбільш комплексною й інноваційною.

Як свідчить аналіз програмних документів [22; 23], ефективна підготовка філологів-перекладачів вимагає структурованого поступового переходу від набуття базових знань до розвитку когнітивних навичок вищого рівня. Інтегруючи таксономію Блума з добре відомими системами планування занять, такими як PPP (Presentation – Practice – Production/ Презентація – Практика – Продукування), ESA (Engage – Study – Activate /Залучення – Вивчення – Активізація), та новаторською моделлю ESCAPE (Engage – Study – Create – Activate – Practise – Evaluate /Залучення – Вивчення – Створення – Активізація – Продукування – Оцінка), викладачі можуть систематично спрямовувати здобувачів від навичок мислення нижчого рівня (LOTS), таких як запам'ятовування та розуміння філологічних та перекладознавчих концепцій, до навичок мислення вищого рівня (HOTS), таких як літературний, лінгвістичний аналіз вихідних текстів, аналіз культурного, соціолінгвістичного, прагматичного складників, оцінка стратегій перекладу та створення перекладів, адаптованих до культурних контекстів.

Навички мислення нижчого рівня (LOTS) належать до основних когнітивних процесів, таких як запам'ятовування, розуміння та застосування інформації, що відповідають першим трьом рівням таксономії Блума: запам'ятовування, розуміння та застосування. Ці навички зосереджуються на формуванні базових знань та розуміння, зазвичай включаючи завдання з чіткими, правильними відповідями, такими як визначення термінів, узагальнення текстів або застосування встановлених правил. На відміну від цього навички мислення вищого рівня (HOTS) передбачають більш складні когнітивні процеси – «аналізувати», «оцінювати» та «створювати», – які вимагають критичного мислення, вирішення проблем та креативності. Завдання HOTS часто мають кілька можливих рішень або підходів, таких як порівняння стратегій перекладу, оцінка культурної адекватності тексту або створення оригінальних, культурно адаптованих перекладів. У навчанні мов та перекладу LOTS забезпечують необхідну базу в термінології, граматиці та основних техніках, тоді як HOTS готують студентів до виконання складних, автентичних завдань, що вимагають глибшого аналізу, оцінки і творчого підходу та «прийняття рішень у непередбачуваних умовах» [23, с. 10].

У процесі підготовки майбутніх філологів і перекладачів моделі викладання мов можуть бути систематично узгоджені з таксономією Блума, щоб сприяти розвитку когнітивних навичок нижчого та вищого рівнів у рамках завдань із мови, літератури та перекладу. У моделі PPP здобувачі освіти починають із запам'ятовування та розуміння ключової термінології, граматичних структур і літературних понять на етапі презентації, наприклад ідентифікації літературних жанрів, синтаксичних моделей або поширених стратегій перекладу. На етапі практики здобувачі застосовують ці навички в контрольованих вправах із перекладу, таких як

переклад коротких речень або простих ідіоматичних виразів. Етап продукування залучає мислення вищого рівня, вимагаючи від студентів перекладу автентичних літературних уривків, аналізу лексичних та стилістичних виборів та обґрунтування своїх рішень щодо тону, регістру або культурної адаптації.

Модель ESA наголошує на залученні та активному навчанні. На етапі залучення здобувачі обговорюють культурні, історичні або інтертекстуальні посилання в оригінальному тексті, щоб активувати попередні знання, наприклад аналізують посилання на фольклор або літературні алюзії. Під час вивчення учасники навчального процесу закріплюють розуміння та застосування, перекладаючи складні речення, ідіоми або тематичну лексику з корекційним зворотним зв'язком. Завдання на активацію сприяють розвитку навичок вищого рівня, оскільки здобувачі освіти перекладають уривки для реальних цілей, таких як адаптація літературного уривка для сучасних читачів або створення двомовного тексту з коментарями, переклад технічної документації тощо.

Модель ESCAPE забезпечує комплексну основу для когнітивного розвитку. На етапі «Залучення» здобувачі освіти вивчають короткі тексти, щоб згадати відповідну лексику, граматичні структури та літературні прийоми. Етап «Вивчення» зосереджується на контекстуальній практиці, такий як переклад словосполучень, синтаксично складних речень або виразів, пов'язаних із культурою чи професійним контекстом. Перший етап «Активізація» поєднує застосування та аналіз навичок, оскільки здобувачі перекладають абзаци, забезпечуючи згуртованість, точність та стилістичну адекватність. Етап «Комунікація» наголошує на оціночних та спільних навичках, заохочуючи учасників навчального процесу порівнювати переклади, обговорювати альтернативи та обґрунтовувати вибір. Другий етап «Активізація» вимагає перегляду перекладів на основі відгуків одногрупників та викладачів. Завдання «Створити» передбачають переклад повних автентичних текстів, таких як короткі оповідання, есе, спеціалізована нехудожня література, технічні інструкції, патенти тощо, адаптовані до конкретної аудиторії або вимог клієнта. Нарешті, «Оцінити» залучає мислення вищого рівня, спонукаючи здобувачів критично оцінювати власні переклади відповідно до професійних стандартів, аналізуючи мовну, стилістичну та культурну адекватність.

Завдяки цим структурованим етапам майбутні філологи та перекладачі систематично розвивають базові знання, прикладні навички, аналітичні здібності та творчі компетенції. Така відповідність таксономії Блума забезпечує прогрес від навичок мислення нижчого рівня, таких як запам'ятовування та розуміння, до процесів вищого рівня, включаючи аналіз, оцінку та створення, у рамках мовної, літературної та перекладацької підготовки. Інтегруючи практичні приклади з вивчення мови та літератури, здобувачі освіти не лише набувають технічної компетентності, а й розвивають критичне мислення, культурну обізнаність та професійну готовність до роботи в галузі перекладу, формуючи фахові компетентності та досягаючи програмних результатів навчання. Виконання таких завдань сприяє успішному проходженню перекладацької практики у майбутньому, оскільки дає

здобувачам змогу розвивати професійні навички та адаптувати теоретичні знання до практичної діяльності.

Інтеграція таксономії Блума в модель ESCAPE може значно покращити баланс між формально-орієнтованими та змістово-орієнтованими завданнями в підготовці перекладачів і філологів на рівні бакалаврату. Систематично узгоджуючи етапи заняття з когнітивними цілями, модель ESCAPE сприяє цілеспрямованому прогресу від навичок мислення нижчого рівня, таких як запам'ятовування та розуміння, до навичок вищого рівня, включаючи аналіз, оцінку та творчість, особливо в завданнях, пов'язаних із перекладом. Таке узгодження заохочує студентів зосереджуватися не лише на мовних структурах та формальних аспектах мови, а й на семантичних, стилістичних та культурних аспектах текстів, сприяючи більш комплексним результатам навчання.

Окрім того, інтеграція таксономії Блума в модель ESCAPE, ймовірно, призведе до помітного поліпшення когнітивних здібностей студентів вищого рівня, зокрема в критичному аналізі, оціночному судження та творчому вирішенні проблем у перекладі та літературній інтерпретації. Такий структурований і цілісний підхід пропонує узгоджену педагогічну основу, яка контрастує з обмеженнями використання традиційних структур занять або таксономії Блума окремо. У результаті як викладачі, так і здобувачі освіти повинні сприймати інтегровану методологію як більш цікаву, послідовну та ефективну, що підвищує мотивацію, участь та загальну якість навчання в програмах перекладу та філології.

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Інтеграція таксономії Блума в модель ESCAPE забезпечує міцну основу для підготовки майбутніх філологів і перекладачів. Систематично пов'язуючи етапи уроку з когнітивними цілями, цей підхід забезпечує розвиток навичок мислення як нижчого, так і вищого рівня, сприяючи не лише набуттю лінгвістичних і літературних знань, а й розвитку аналітичних, оціночних і творчих здібностей у перекладацьких завданнях. Порівняно з традиційними структурами занять або таксономією Блума, що застосовується ізольовано, інтегрована модель забезпечує більш послідовну, цікаву та ефективну педагогічну стратегію. У кінцевому підсумку ця методологія сприяє формуванню всебічно розвинених, критично мислячих та професійно підготовлених випускників, здатних орієнтуватися у складних лінгвістичних, культурних та стилістичних вимогах сучасної перекладацької та філологічної практики.

Майбутні дослідження можуть бути спрямовані на вивчення емпіричного впливу інтеграції моделі ESCAPE та таксономії Блума на успішність студентів на різних рівнях філологічної та перекладацької освіти, дослідження довгострокового розвитку когнітивних навичок вищого рівня та вивчення її адаптованості до цифрових та змішаних навчальних середовищ. Окрім того, порівняльні дослідження з іншими інноваційними моделями навчання можуть надати додаткові відомості про найкращі практики розроблення навчальних програм для підготовки перекладачів та філологів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Razmjoo S.A., Kazempourfard E. On the representation of Bloom's revised taxonomy in Interchange course books. *Teaching English as a Second Language Quarterly (Journal of Teaching Language Skills)*, 2012. Volume 31, Issue 1. P. 171–204. DOI: 10.22099/jtls.2012.336
2. Niazi, Salma; Lodhi, Farida Azim; Mahmood, Huma. A critical study about the effects of Bloom's taxonomy in the context of English language teaching at university level. *Journal of Educational Research*, 2021. Volume 4, № 2. DOI: 10.52337/pjer.v4i2.178
3. Мочалова Н.С., Мочалов Д.Є. Перехід від «застосування» до вищих рівнів таксономії Блума в навчанні фонетики. *Гуманітарний вісник НУК*. 2022. Вип. 14. С. 13–15.
4. Мочалова Н.С., Мочалов Д.Є. Реалізація принципів таксономії Блума у виборі навчальних цілей в навчанні фонетики англійської мови. 2021. С. 63–68. URL: <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/31ba12ba-1f97-4e18-8772-4989cf92c3d4/content>
5. Панасюк Ю.В. Особливості використання таксономії Б. Блума у контексті розвитку когнітивних навичок студентів на заняттях з англійської мови у вищих навчальних закладах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2023. № 60. Т. 2. С. 24–27.
6. Bloom B.S. (Ed.). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay, 1956. 428 p.
7. Anderson L.W., Krathwohl D.R. (Eds.). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York: Longman, 2001. 352 p.
8. Борисова О.О. Таксономія Блума як інструмент розвитку критичного мислення у здобувачів вищої юридичної освіти. *Нове українське право*. 2022. № 2. С. 127–134. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.2.18>
9. Іваніга О.В. Тарасенко С.Є. Застосування таксономії Блума під час викладання англійської мови студентам ЗВО економічних спеціальностей. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15586902>
10. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching* (4th ed.). London, UK: Pearson, 2007. 448 p.
11. Richards J.C., Rodgers T.S. *Approaches and Methods in Language Teaching* (3rd ed.). Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2014. 410 p.
12. Scrivener J. *Learning Teaching* (3rd ed.). London, UK: Macmillan, 2011. 436 p.
13. Nunan D. *Task-Based Language Teaching*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2004. 222 p.
14. Willis J., Willis D. *Doing Task-Based Teaching*. Oxford, UK: Oxford University Press, 2013. 294 p.
15. Thornbury S. *How to Teach Speaking*. London, UK: Longman, 2011. 156 p.
16. Coyle D., Hood P., Marsh D. *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2010. 187 p.

17. González Davies M. Multiple Voices in the Translation Classroom: Activities, Tasks and Projects. Amsterdam, Netherlands: John Benjamins Publishing, 2004. 259 p.
18. Kiraly D., Massey G. Towards Authentic Experiential Learning in Translator Education (2nd ed.). Cambridge, UK: Cambridge Scholars Publishing, 2019. URL: <https://www.cambridgescholars.com/resources/pdfs/978-1-5275-4081-1-sample.pdf>
19. Littlewood W. The task-based approach: Some questions and suggestions. *ELT Journal*, 58(4), 319–326. <https://doi.org/10.1093/elt/58.4.319>
20. Nord C. Text Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application. Amsterdam, Netherlands: Rodopi, 2005. 274 p.
- Musdariah A., Anas I., Muchtar N. From ESA to ESCAPE: A conceptual model for teaching English in vocational higher education. *International Journal of Research Studies in Language Learning*, 2016. № 5(4). P. 53–65.
21. Міністерство освіти і науки України. Освітньо-професійна програма вищої освіти «Англійська мова та переклад; німецька мова; література країн, мови яких вивчаються». Розроблено Кременчуцьким національним університетом імені Михайла Остроградського. Кременчук, 2025. 23 с. URL: https://www.kdu.edu.ua/new/OPP/OPP_B11_bak_2025.pdf
22. Міністерство освіти і науки України. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Київ, 2019. 19 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/035-Filolohiya-bakalavr.28.07-1.pdf>

REFERENCES

1. Razmjoo, S.A., & Kazempourfard, E. (2012). On the representation of Bloom's revised taxonomy in *Interchange* course books. *Teaching English as a Second Language Quarterly (Journal of Teaching Language Skills)*, 31(1), 171–204. <https://doi.org/10.22099/jtls.2012.336>
2. Niazi, S., Lodhi, F.A., & Mahmood, H. (2021). A critical study about the effects of Bloom's taxonomy in the context of English language teaching at university level. *Journal of Educational Research*, 4(2). <https://doi.org/10.52337/pjer.v4i2.178>
3. Mochalova, N.S., & Mochalov, D.Ye. (2022). Perekhid vid «zastosuvannia» do vyshchykh rivniv taksonomii Bluma v navchanni fonetyky [Transition from 'application' to higher levels of Bloom's taxonomy in phonetics teaching]. *Humanitarnyi visnyk NUK*, 14, 13–15. Mykolaiv: Ilion.
4. Mochalova, N.S., & Mochalov, D.Ye. (2021). Realizatsiia pryntsypiv taksonomii Bluma u vybori navchalnykh tsilei v navchanni fonetyky anhliiskoi movy [Implementation of Bloom's taxonomy principles in selecting learning objectives in teaching English phonetics] (pp. 63–68). Retrieved from <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/31ba12ba-1f97-4e18-8772-4989cf92c3d4/content>
5. Panasiuk, Yu.V. (2023). Osoblyvosti vykorystannia Taksonomii B. Bluma u konteksti rozvytku kohnityvnykh navychok studentiv na zaniattiakh z anhliiskoi movy u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Features of using Bloom's taxonomy in the

context of developing students' cognitive skills in English language classes at higher education institutions]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia: Filolohiia*, 60(2), 24–27.

6. Bloom, B.S. (Ed.). (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. New York, NY: David McKay.

7. Anderson, L.W., & Krathwohl, D.R. (Eds.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York, NY: Longman.

8. Borysova, O.O. (2022). Taksonomiia Bluma yak instrument rozvytku krytychnoho myslennia u здобувачив vyshchoi yurydychnoi osvity [Bloom's taxonomy as a tool for developing critical thinking in higher legal education students]. *Nove ukrainske pravo*, 2, 127–134. <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.2.18>

9. Ivaniha, O.V., & Tarasenko, S.Ye. (2025). Zastosuvannia taksonomii Bluma pid chas vykladannia anhliiskoi movy studentam ZVO ekonomichnykh spetsialnostei [The application of Bloom's taxonomy in teaching English to students of higher education institutions majoring in economics]. *Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky*, 18. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15586902>

10. Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching* (4th ed.). London, UK: Pearson.

11. Richards, J.C., & Rodgers, T.S. (2014). *Approaches and methods in language teaching* (3rd ed.). Cambridge, UK: Cambridge University Press.

12. Scrivener, J. (2011). *Learning teaching* (3rd ed.). London, UK: Macmillan.

13. Nunan, D. (2004). *Task-based language teaching*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

14. Willis, J., & Willis, D. (2013). *Doing task-based teaching*. Oxford, UK: Oxford University Press.

15. Thornbury, S. (2011). *How to teach speaking*. London, UK: Longman.

16. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and language integrated learning*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

17. González Davies, M. (2004). *Multiple voices in the translation classroom: Activities, tasks and projects*. Amsterdam, Netherlands: John Benjamins Publishing.

18. Kiraly, D., & Massey, G. (2019). *Towards authentic experiential learning in translator education* (2nd ed.). Cambridge, UK: Cambridge Scholars Publishing. Retrieved from <https://www.cambridgescholars.com/resources/pdfs/978-1-5275-4081-1-sample.pdf>

19. Littlewood, W. (2004). The task-based approach: Some questions and suggestions. *ELT Journal*, 58(4), 319–326. <https://doi.org/10.1093/elt/58.4.319>

20. Nord, C. (2005). *Text analysis in translation: Theory, methodology, and didactic application*. Amsterdam, Netherlands: Rodopi.

21. Musdariah, A., Anas, I., & Muchtar, N. (2016). From ESA to ESCAPE: A conceptual model for teaching English in vocational higher education. *International Journal of Research Studies in Language Learning*, 5(4), 53–65.

22. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [Ministry of Education and Science of Ukraine]. (2019). Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 035 «Filolohiia» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Higher education standard for speciality 035 «Philology» for the first (bachelor's) level of higher education]. Kyiv, 2019. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/035-Filolohiya-bakalavr.28.07-1.pdf> [in Ukrainian].

23. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [Ministry of Education and Science of Ukraine]. (2025). Osvitno-profesiina prohrama vyshchoi osvity «Anhliiska mova ta pereklad; nimetska mova; literatura krain, movy yakykh vyvchaiutsia». Rozrobleno Kremenchutskym natsionalnym universytetom imeni Mykhaila Ostrohradskoho [Educational and professional programme of higher education «English language and translation; German language; literature of countries whose languages are studied». Developed by Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University]. Kremenchuk, 2025. Retrieved from: https://www.kdu.edu.ua/new/OPP/OPP_B11_bak_2025.pdf [in Ukrainian].

Стаття надійшла: 30.09.2025

Прийнято: 15.10.2025

Опубліковано: 02.12.2025

